

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації
Горбаня Дмитра Андрійовича

на тему: «Ускладнення, пов'язані з хіургічними доступами
ендопротезування кульшового суглоба.
Патогенез, діагностика, профілактика і лікування»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань

222 –Медицина за спеціальністю 14.01.21 – Травматологія та ортопедія

1. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачем Горбанем Дмитром Андрійовичем повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури НМАПО імені П. Л. Шупика, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

Аспірант Горбань Дмитро Андрійович здобув глибинних знань зі спеціальності; оволодів загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; набув універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобув мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта Горбаня Дмитра Андрійовича був затверджений рішенням вченої ради НМАПО імені П. Л. Шупика 18 січня 2017, протоколом № 01. Науковий керівник - Герцен Генріх Іванович, завідувач кафедрою ортопедії і травматології №1, доктор медичних наук, професор. Термін виконання роботи: 2016-2020 роки.

Всі розділи індивідуального плану наукової роботи аспіранта Горбаня Дмитра Андрійовича виконані своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації.

Дослідження (клінічні, лабораторні, експериментальні) проведені своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів.

3. Актуальність дисертації.

Аспірантом Горбанем Дмитром Андрійовичем сумісно із науковим керівником за результатами проведеного патентного пошуку та аналізу наукової літератури в обсязі 169 джерел визначено актуальність теми, яка полягала в раціональному виконанні хірургічного доступу до кульшового суглоба, є актуальною проблемою в ортопедії, з урахуванням віддалених функціональних результатів при ендопротезуванні кульшового суглоба, це обумовлено постійним зростанням кількості хворих на різні патології кульшового суглоба та наявності ускладнень, які призводять до незадовільних функціональних результатів і виконання повторних операцій. На підставі визначеній актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

4. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження аспіранта Горбаня Дмитра Андрійовича виконано у межах науково-дослідної роботи, що виконувалася на кафедрі ортопедії і травматології №1, за № держреєстрації 0118U003563, та за назвою: «Вдосконалення методів діагностики і лікування дегенеративно-дистрофічних захворювань хребта і суглобів», термін виконання 2018-2021 рр., керівник - доктор медичних наук, професор, Герцен Генріх Іванович. Власне дослідження дисертанта стало фрагментом даної науково-дослідної роботи.

5. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Аспірантом Горбанем Дмитром Андрійовичем вперше проведено порівняльний аналіз та характеристика ускладнень, їх лікування та профілактики, пов'язаних з хірургічними доступами при ендопротезуванні кульшового суглоба (ЕКС). Вперше проведено аналіз динаміки відновлення силових характеристик функції м'язів прооперованої кінцівки у порівнянні з інтактною кінцівкою, в залежності від хірургічного доступу при ЕКС. Вперше за допомогою опорних реакцій в акті ходи встановлено, що в залежності від хірургічного доступу після ЕКС змінюється асиметричність параметрів ходи. Вперше за даними

плантодинамометрії проведено аналіз динаміки зміни навантажень на різні ділянки плантарної поверхні стопи прооперованої та контрлатеральної кінцівки в залежності від хірургічного доступу після ЕКС у передопераційному, ранньому та пізньому післяопераційному періодах. Вперше на основі електронейроміографії встановлено, що динаміка відновлення різних груп м'язів залежить від хірургічного доступу після ЕКС.

6. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Теоретичне значення результатів дослідження Горбаня Дмитра Андрійовича. Використовується у навчальному процесі Кафедри ортопедії і травматології №1 НМАПО імені П. Л. Шупика. Значення результатів дослідження в практичній медицині полягає в підвищенні ефективності та покращенні результатів виконання ЕКС, шляхом порівняння результатів виконання ендопротезування в залежності від хірургічного доступу, вивчення причин виникнення ускладнень та їх профілактики. Результати дисертаційного дослідження впроваджено в клінічну практику відділення травматології та ортопедії КНП КМКЛ №6 та КНП КМКЛ №8.

7. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Аспірант Горбань Дмитро Андрійович особисто провів дослідження. Було обстежено 160 осіб, використано даних 750 медичних карт стаціонарних хворих та інших форм медичної документації, проведено 1440 досліджень, опубліковано 9 публікацій у наукових фахових виданнях.

При аналізі отриманих результатів аспірантом Горбанем Дмитром Андрійовичем було застосовано засоби програмного забезпечення Microsoft Excel 2016 та Statistic (STAT SOFT). Достовірність даних підверджена достатнім обсягом спостережень та використанням надійних методів статистичної обробки даних.

8. Апробація результатів дисертації.

Матеріали дисертації оприлюднено у 9 доповідях: Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених НМАПО імені П. Л. Шупика, присвячена Дню науки 20 травня 2016 року, м. Київ; Науково-

практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання травматології та Остеосинтезу» 27-28 квітня 2017 р. м. Київ —м. Чернівці; Інновації в медицині: Досягнення молодих вчених 40-ва Ювілейна науково-практична конференція молодих вчених НМАПО імені П.Л. Шупика з міжнародною участю, присвячена «Дню Науки», 18 травня 2017 року м. Київ; Наукові читання імені проф. Є.Т. Скларенка «Впровадження наукових розробок в практику охорони здоров'я» 22 грудня 2017р. м. Київ; Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених, присвячена 25-річчю Національної академії медичних наук України 23 березня 2018 року м. Київ.; Інновації в медицині: Конференція молодих вчених ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України» 17 лютого 2018р. м. Київ; Наукові читання імені проф. Є.Т. Скларенка «Впровадження наукових розробок в практику охорони здоров'я» 21 грудня 2018р. м. Київ; Наукові читання імені проф. Є.Т. СКЛЯРЕНКА до 95-річчя кафедри травматології та ортопедії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця 20 грудня 2019 року м. Київ; XVIII з'їзд ортопедів-травматологів України 9-11 жовтня 2019р. м. Івано-франківськ.

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації. Список додається.

Основні наукові результати висвітлені у публікація та розкривають основний зміст дисертаційної роботи. За матеріалами дисертації опубліковано 3 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 – у науковому іноземному виданні країн ЄС/ОЕСР), та 7 тез доповідей. Провідний внесок за обсягом у матеріали публікацій належить аспіранту. Аспірант Горбань Дмитро Андрійович брав участь в статистичній обробці та аналізі одержаних результатів та підготовці матеріалів до друку.

10. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Автором особисто була сформульована мета роботи, визначені завдання для досягнення мети та обрані методи дослідження, необхідні для виконання поставлених завдань. Власноруч відібрана та проаналізована сучасна наукова література за темою дисертації. Особисто виконана робота з медичною документацією та відбір хворих для участі в проведенні обстежень.

Автором особисто написані всі розділи дисертації, сформульовані і узагальнені висновки. Дисертант є основним співавтором наукових публікацій за темою дисертації.

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 14.01.21 «Ортопедія та травматологія», галузі знань 22 Охорона здоров'я.

11. Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації
Аспірантом Горбанем Дмитром Андрійовичем вчасно представлена всі матеріали в комісію з питань етики НМАПО імені П. Л. Шупика з метою проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики (протокол № 6 від 06.04.2020). За висновком встановлено повну відповідність діючим нормам і стандартам, а також матеріалам, поданим на етапі планування роботи (протокол № 10 від 19.12.2016).

12. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням науково стилю викладення.

13. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної добросердності (академічного plagiatu, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Під час виконання дисертації аспірант Горбань Дмитро Андрійович дотримувався принципів академічної добросердності, що підтверджено висновком експертної проблемної комісії за спеціальністю «14.01.21» від 22.04.2020. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного plagiatu, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Подані до захисту наукові досягнення є власним напрацюванням аспіранта Горбаня Дмитра Андрійовича, всі інші цитовані наукові результати супроводжуються посиланнями на їх авторів та джерела опублікування.

14. Набуття теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей. Відповідність дисертації вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затверженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Аспірантом Горбанем Дмитром Андрійовичем здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продуктування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Горбань Дмитро Андрійович оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провів власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також за результатами фахового семінару від 12.10.2020 (протокол №1) встановлено, що дисертація аспіранта Горбаня Дмитра Андрійовича на тему «Ускладнення, пов'язані з хірургічними доступами ендопротезування кульшового суглоба. Патогенез, діагностика, профілактика і лікування», на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 222 Медицина, 22 Охорона здоров'я, повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167, та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, і може бути представлена до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рецензенти:

Професор кафедри медицини катастроф
та військово- медичної подготовки
НМАПО ім. П.Л. Шупика
д. мед. н., доцент

H. I. Іскра

Декан хірургічного факультету
НМАПО ім. П.Л. Шупика
к. мед. н., доцент

V. Й. Шуба

*підписи Н. І. Іскри, В. І. Шуби застукало
Ученій секретар*

Додаток

до висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Горбаня Дмитра Андрійовича на тему: «Ускладнення пов'язані з хірургічними доступами ендопротезування кульшового суглоба. Патогенез, діагностика, профілактика і лікування» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Травматологія та ортопедія»)

Список опублікованих праць за темою дисертації:

1. Герцен ГІ, Горбань ДА. Вплив хірургічних доступів на результати ендопротезування (огляд літератури). Літопис травматології та ортопедії. 2018;(3-4):148-51. (Здобувач провів пошук і аналіз літературних джерел, узагальнив отримані результати, підготував статтю до друку).
2. Лазарев ІА, Герцен ГІ, Горбань ДА. Показники опорних реакцій в акті ходи у хворих після тотального ендопротезування кульшового суглоба в залежності від оперативного доступу. В: Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика. Київ; 2019;(Вип 34). с. 119-31. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку отриманих результатів, підготував статтю до друку).
3. Герцен ГІ, Лазарев ІА, Горбань ДА. Порівняльний аналіз силових показників м'язів нижньої кінцівки у хворих після тотального ендопротезування кульшового суглоба в залежності від доступу. Клін. хірургія. 2019;86(10):57-61. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку і узагальнення отриманих результатів, підготував статтю до друку).
4. Горбань ДА, Герцен ГІ, Лазарев ІА. Характеристика результатів електронейроміографії м'язів нижньої кінцівки після ендопротезування кульшового суглоба в залежності від хірургічного доступу. Літопис травматології та ортопедії. 2020;(1):32-5. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку отриманих результатів, обґрунтував висновки, підготував статтю до друку).
5. Herzen GI, Lazarev IA, Gorban DA. Parameters of podobarography after hip total endoprosthetics at different surgical accesses. Journal of Education, Health and Sport. 2020;10(1):70-8. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку і узагальнення отриманих результатів, підготував статтю до друку).
6. Горбань ДА, Белозерцев ОА. Порівняння ускладнень стандартних хірургічних доступів при ендопротезуванні кульшового суглоба. В: Тези 40-вої ювіл. наук.-практ. конф. молодих вчених НМАПО імені П.Л. Шупика з міжнар. участю, присвяч. Дню науки Інновації в медицині: досягнення молодих вчених; 2017 Трав 18; Київ. Київ; 2017. с. 77-8. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку отриманих результатів, підготував тези до друку).
7. Герцен ГІ, Горбань ДА, Остапчук РМ, Лісовий ОВ.. Вплив традиційних хірургічних доступів на результати ендопротезування

кульшового суглоба. В: Гайко ГВ, Васюк ВЛ, Бойчук ТМ, Страфун СС, Калашніков АВ, укладачі. Матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю Актуальні питання травматології та остеосинтезу: 2017 Квіт 27-28; Чернівці. Київ; Чернівці: Юстон; 2017, с. 33-4. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку отриманих результатів, підготував тези до друку).

8. Герцен ГІ, Горбань ДА. Вплив інвазійності хірургічного доступу на результати ендопротезування кульшового суглоба. Клін. та профілакт. медицина. 2017;(3 Тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю Актуальні проблеми мінінвазивної хіургії):79. (Здобувач провів обстеження хворих, статистичну обробку отриманих результатів, підготував тези до друку).